

Tako je mislil Prešeren l. 1834. O narodnem ponosu, o kaki navdušeni bojevitosti pač v teh besedah ni najti nobene sledi. Ravno nasprotno: zdi se, da je Prešeren v tej dobi tako prešinjten od nemškega vpliva, tako prevzet od romanškega trubadurstva in Petrarkove sladke milobe, da se mu zdi nekako gosposko in vzvišeno, ako more peti tudi v onem jeziku, v katerem govori — „Herrenvolk“. V pesmi „Die Geliebte

dass ich alles, Held und Dichter, nur durch
dich geworden sei.
Sag ihm dann die schöne Märe, wenn das
Männlein sie versteht,
von dem Geist der ew'gen Liebe, der durch
alle Welten weht...

Svojemu prijatelju Emilu Korytku, ki je bil rojen Poljak, ni napisal na grob niti ene besede ožje narodne zavesti, ampak kitico, ki diha popolnoma Herderjev klasični humanizem:

Der Mensch muss untergehen,
die Menschheit bleibt; fortan
wird mit ihr das bestehen,
was wir für sie gethan.

In to je pravi pesmotvorni element Prešerenov; v klasičnega humanista je vzgojen, in tako je njegovo svetovno naziranje.

Drugi element šele, ki se je bolj ali manj pridruževal temu splošnemu humanizmu, je individualni slovenski ali — ako hočete — kranjski znak. Značilno je tudi za Prešerna, kar peva o Čopu:

Was Hellas, Rom Unsterbliches geschrieben,
des Briten Lied Begeistertes gesungen,
der Lusitanier, Spanier, heiss im Lieben,
der Italiener, Deutsche und Franzose
geschaffen, von der innern Glut getrieben,
das sprach zu dir im lieblichen Gekose
der Muttersprache...

Tako je tudi Prešernu poezija v prvi vrsti oznanjevalka občečloveških čustev. Prijetni zvok materinega jezika ga spominja šele lastnega naroda. In tudi v tem jeziku čuti le zvočno blagoglasnost in elastično izrazitost domačega narečja. Zato se ni mogel ogreti za ilirske jezikovne kombinacije in za skupni slovenski jezik. V umetnem jeziku se dajo pač opevati umstveni problemi, nikdar pa tako vroča, stotero razlikovita čustva, kakršna je imel učenec Petrarkov. Ko bi bil začel Prešeren kovati besede, kakor Koseski, bi bil umoril svojo poezijo v prvem začetku.

Ker razen nekoliko poljščine in hrvaščine ni poznal Prešeren pobliže slovanskih jezikov, mu je torej manjkalo vseh pogojev, da bi se bil povzpел do takega pojma o Slovanstvu, kakor so ga imeli Kollár, Vraz ali Čelakowský. S tem je podan dušeslovni razlog za to, da je pač visoko cenil svoje domače narečje, v katerem je znal tako dovršeno izražati najfinejše humanistične ideje, da pa ni imel pravega čustva za velike slovanskokulturne težnje ter za načrte Ilircev in drugih Slovanov. Zato je pač peval o Germanki:

... Dass sie wird der Mutter (Slovenki) vorgezogen,
das ist's, was in mir weckt des Zornes Flamme;
der wahren Mutter soll und muss sie weichen,

Ponatisk prepovedan.

Fotogr. K. Pietzner.

Knez Ernst Windischgraetz.

und ich“ opeva duha mednarodne svobode. Njegova „dama“ je poosebljena „Svoboda“, ki hodi po nemških pokrajinah („in den deutschen Gauen“), on pa je doma pri — „Pygmäenvolku“. Svojo „damo“ nagovarja:

Wenn sie einstens meinen Namen in den
deutschen Gauen nennen,
dich ein zierlich Herrlein frägt: ob Fräulein
auch den Dichter kennen?
sag ihm dann die stolzen Worte, sag sie ihm
nur ohne Scheu,